

skrývá za předstíranou fasádou. Při setkání s Ježíšem se nemohu skrývat – moje pravda je odhalena, ale právě tím mě osvobozuje a vede k pravému životu.

Já jsem život. Po životě přece toužíme všichni, a přesto si pod tímto pojmem každý představuje něco jiného. Pro jednoho to znamená co nejvíce toho prožít, cestovat a poznávat lidi. Další tím chápe vitalitu a novou životní kvalitu. Jiný za něj pokládá plně prožívat přítomný okamžik, intenzivně vnímat a zakoušet sebe samého a všechno kolem. Pán nazývá životem sám sebe a činí si nárok na naplnění naší touhy po životě a vitalitě. Teprve skrze něho lze zakusit (jak říká), co znamená skutečně být.

V Prologu svatého Jana čteme: *V něm byl život a život byl světlo lidí* (Jan 1,4). Autor prvního Janova listu píše: *Ten život byl zjeven* (1 Jan 1,2). Celé své poselství shrnul Kristus do slov: *Já jsem přišel, aby (moje ovce) měly život a měly ho v hojnosti* (Jan 10,10). Jaká zkušenost se skrývá za těmito slovy? Učedníci zjevně vnímali svého Mistra jako člověka, ze kterého pramenil život. Nebyl to žádný nudný kazatel. V jeho blízkosti život rozkvétal: když začal mluvit, v jeho posluchačích cosi ožívalo. Jestliže se spolehli na jeho slovo, najednou věděli, co to znamená skutečně žít. Vždyť přišel proto, abychom měli život v hojnosti. Sám na sobě zjevuje, co znamená žít – a je to rozhodně víc než hodně zažít. Skutečného života jsme dosáhli teprve tehdy, když se v nás naplno rozproudil. Jan tvrdí, že v nás může kolovat jen tehdy, má-li podíl na tajemství života samého – Božího.

Vydejme se dnes vědomě na cestu, kterou máme v plánu. Kam kráčíme? Jak chápeme slova: dokázat jít, být na cestě?

Co pro nás znamená život? Kdy si uvědomujeme, že skutečně žijeme? Co k životu potřebujeme? Co nám pomáhá skutečně žít? Jaký význam má pro nás pravda? Dokážeme čelit pravdě o sobě, nebo se jí vyhýbáme? Zakusili jsme už někdy, že se nadzvedla rouška a my jsme zahlédli skutečnost? Tehdy jsme se dotýkali pravdy. Hleděli jsme až na dno skutečnosti. Tehdy nám bylo všechno jasné.

Anselm Grün – 50× Ježíš

Další texty v týdnu

Po: Sk 14,5-18; Jan 14,21-26

Čt: Sk 15,7-21; Jan 15,9-11

Út: Sk 14,19-28; Jan 14,27-31a

Pá: Sk 15,22-31; Jan 15,12-17

St: Sk 15,1-6; Jan 15,1-8

So: Sk 16,1-10; Jan 15,18-21

Prameny, odkazy

Francis J. Moloney – Evangelium podle Jana – Sacra pagina;

Průvodce životem – Jan (Luxpress); Angelo Scarano – www.pastorace.cz;

Petr Karas – Boží slovo na každý den; Jindřich Fencel – www.biblickedilo.cz;

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

5. neděle velikonoční – cyklus A

22. května 2011

Ježíš řekl svým učedníkům: ¹„Ať se vaše srdce nechvěje! Věřte v Boha, věřte i ve mne. ²V domě mého Otce je mnoho příbytků. Kdyby nebylo, řekl bych vám to. Odcházím vám připravit místo. ³A když odejdu a připravím vám místo, zase přijdu a vezmu si vás k sobě, abyste i vy byli tam, kde jsem já. ⁴Cestu, kam já jdu, znáte.“ ⁵Tomáš mu řekl: „Pane, nevíme, kam jdeš. Jak můžeme znát cestu?“ ⁶Ježíš mu odpověděl: „Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci, než skrze mne. ⁷Kdybyste znali mne, znali byste i mého Otce. Nyní ho už znáte a viděli jste ho.“ ⁸Filip mu řekl: „Pane, ukaž nám Otce – a to nám stačí.“ ⁹Ježíš mu odpověděl: „Kdo viděl mne, viděl Otce. Jak můžeš říci: ‚Ukaž nám Otce?‘ ¹⁰Nevěříš, že já jsem mluvil v Otci a Otec je ve mně? Slova, která k vám mluvím, nemluví sám ze sebe; to Otec, který ve mně přebývá, koná své skutky. ¹¹Věřte mi, že já jsem v Otci a Otec ve mně. Když nevěříte, věřte aspoň pro ty skutky. ¹²Amen, amen, pravím vám: Kdo věří ve mne, i ten bude konat skutky, které já konám, ba ještě větší bude konat, protože já odcházím k Otci.“

Jan 14,1-12

Úvod k meditaci

Ježíš odchází k Otci, aby nám tam připravil místo. Touží po tom, abych i já jednou byl tam, kde je on. Jak silně to ukazuje na jeho vztah ke mně. Také říká: *Ať se vaše srdce nechvěje. Věřte v Boha, věřte i ve mne. Otec je ve mně.* Nechce tedy, abychom se chvěli v pohledu na naši budoucnost. Jakkoli je budoucnost pro nás spíše velkou neznámou, podporuje nás, abychom mu důvěřovali, v každém okamžiku bude s námi. Jak se dívám na svoji budoucnost? Věřím, že se nás tam Pán zastane, že nám dodá dostatek síly a inspirace? Může tak pro mne být budoucnost připravovaným Ježíšovým darem pro nás?

Výklad biblického textu

Kontext: Tento text patří do velmi dlouhého celku Ježíšovy poslední řeči na rozloučenou (Jan 13,1-17,26). Tento literární útvar nebyl v tehdejší době neobvyklý: autor shromáždil více myšlenek do obsáhlejší řeči, která pak představuje životní odkaz hlavního hrdiny. Celý tento úsek Janova evangelia je uvozen pro děj významnou událostí – poslední večeří před Velikonocemi: *Bylo před velikonočními svátky. Ježíš věděl,*

1. čtení:

Sk 6,1-7

2. čtení:

1Pt 2,4-9

Evangelium:

Jan 14,1-12

Srovnání:

Jan 14,27

Jan 12,26

Jan 17,24

Jan 10,3

Žid 10,20

Jan 8,19

Jan 12,45

Ko 1,15

Žid 1,3

Jan 10,30.38

Jan 14,20

Jan 17,21

Jan 8,26

Jan 12,49

Jan 14,24

Jan 5,36

Jan 7,33

Jan 13,1

Jan 14,28

že přišla jeho hodina, kdy měl přejít z tohoto světa k Otci. A protože miloval svoje, kteří byli ve světě, projevil jim lásku až do krajnosti. (Jan 13,1) Následuje pak gesto umývání nohou při poslední večeři s učedníky. Do tohoto Ježíšova postoje a situace zapadá i dnešní úryvek o odchodu k Otci.

¹Ať se vaše srdce nechvěje! Věřte v Boha, věřte i ve mne: Předchozí Ježíšova slova, kdy hovoří o svém odchodu, mohla v apoštolech probouzet smutek a nejistotu. Proto Ježíš chce znovu upevnit jejich víru a důvěru v Otce i v Ježíše. Pokud jde o výzvu ve víru v Ježíše, může se zde promítnout i ta skutečnost, že za několik hodin ho uvidí zatčeného, opovrženého a odsouzeného na smrt – což je něco, co by učedníci lidsky nebyli schopni unést.

²V domě mého Otce je mnoho příbytků. Kdyby nebylo, řekl bych vám to. Odcházejím vám připravit místo: Ježíš se pouští do podrobnějšího vysvětlení významu jeho nadcházejícího odchodu. Dům Ježíšova otce je Boží království, kde je mnoho míst, kde mohou učedníci přebývat. Ježíš tedy jasně říká, že odchází tam, kde budou mít svoje doma i jeho učedníci. Za podstatným slovem *monai* (příbytky) se skrývá janovské užití slova *menein*, kterým se označuje trvalé bydlení či přebývání.

⁵Tomáš mu řekl: Pane, nevíme, kam jdeš. Jak můžeme znát cestu?: Tomášova otázka odráží pokračující neochotu vyrovnat se se všemi důsledky konce Ježíšova pozemského příběhu. Na druhou stranu můžeme říci, že tento a následující verš patří k nezákladnějším a nejdůležitějším místům v Písmu. Je zde totiž vyjádřená otázka: *Jak mohu nalézt Boha*, a odpověď: *jedině skrze Ježíše*. Ježíš je cesta, protože je Bůh i člověk.

⁶Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci, než skrze mne: Ježíš zcela odhaluje, co nebo spíše kdo je cestou k Otci, cestou do oněch věčných příbytků v Božím království – cestou, pravdou a životem je on sám, Ježíš jako osoba. To je mnohem víc než jakékoli návody a ponaučení. Ježíš ukazuje sebe jako právoplatné a spásu dávající zjevení Boha samotného.

⁸Filip mu řekl: Pane, ukaž nám Otce – a to nám stačí: Filipova reakce *Ukaž nám Otce* je prosbou o zjevení Boha (viz analogickou modlitbu Mojžíšovu *Ukaž mi tvou slávu* – Ex 33,18). On stále ještě nepochopil, že Otec už zjevný v Kristových slovech a znameních byl. Proto přichází Ježíšova odpověď: *Kdo viděl mne, viděl Otce*.

¹²Kdo věří ve mne, i ten bude konat skutky, které já konám, ba ještě větší bude konat, protože já odcházím k Otci: Zmíněné skutky nejsou totožné se znameními – jiným janovským pojmem. Skutky zahrnují celé Ježíšovo působení, jeho znamení i jeho hlásání slovem. Po Ježíšově odchodu budou takové skutky, a dokonce ještě větší, konat věřící. Ježíšovo působení nekončí totiž jeho odchodem, bude pokračovat ve skutcích věřících, bude pokračovat v síle Ducha, kterého Ježíš po svém odchodu sešle.

K tématu

Ježíš – cesta, pravda a život

Ve své řeči na rozloučenou pronáší Ježíš těsně před svou smrtí pamětihodnou větu: „Já jsem ta cesta, pravda i život“ (Jan 14,6). O ní přemýšleli a diskutovali nejen filozofové a teologové. Dotýká se také mnoha lidí, protože jí nerozumějí, ale v jejich nitru jako by rozeznávala nějakou strunu. Otázka tedy zní, jak se lze přiblížit zkušenosti, kterou směl s Ježíšem prožít Jan, jestliže dokázal tato slova zachytit.

Zaznamenáním této zkušenosti vytváří Jan neodvolatelnou skutečnost. Jednou vyslovené slovo je jako vlna, která běží kupředu, dokud nezasáhne všechny vrstvy naší duše a všechny oblasti tohoto světa. Ježíšovo slovo nám otvírá tajemství našeho lidství.

Já jsem ta cesta. Ve všech náboženstvích je cesta důležitým symbolem lidského života. Člověk je poutníkem, který nesmí zůstat stát na místě. Poutník se proměňuje. Cesta má svůj cíl – tím je život a poznání, cesty k němu jsou ale často dlouhé a klikaté. Mnohdy vedou oklikami, slepými uličkami, uzounkými pěšinkami – občas i bloudíme. Při putování pouští předcházet Bůh svůj lid na cestě do Zaslíbené země a nesl jej jako milovaného syna. Přesto lid nevěřil tomu, *kteřý chodí cestou před vámi, aby vám vyhlédl místo k utáboření* (Dt 1,33). Podobně předchází také Ježíš své učedníky. *Jdu, abych vám připravil místo* (Jan 14,2). Pán nás předchází, aby nám v nebi připravil místo ke klidnému spočinutí, on je tou cestou k Bohu. Kdo na něho spolehne, nalezne svou cestu k životu a k Bohu. Ta není vždy pohodlná; může se stát křížovou cestou, která nám zkrájí plány a obtíží nás křížem. Velice často vede naše cesta bludištěm klikatých pěšin, dokud nedospějeme ke skrytému středu svého duchovního života, dokud neobjevíme své pravé já, a tím Boha jako ústřední bod života.

Já jsem ta pravda. Jestliže Ježíš nazývá sám sebe pravdou, je třeba, abychom se blíže podívali na řecký výraz pro pravdu. *Aletheia* znamená, že je odstraněn závoj skrývající skutečnost, a my ji pozorujeme nezakrytou. Takovou, jaká je. Řekové velice trpěli tím, že se jim skutečnost zdála skrytá.

Všechno vidíme jakoby zastřené závojem a skutečnost beztak nepoznáváme. Ježíš si nárokuje právo odhalit tento závoj skrývající podstatu věcí, protože on rozumí a prohlédá. Dohlédá k základům jsoucna a skutečnost poznává tak, jak je před Bohem, a dotýká se prazákladu veškerého bytí.

I mě Pán přivádí k pravdě o mé podstatě. Rozjímám-li jeho slova, mají moc strhnout závoj, kterým jsem zahalil celou svou osobní skutečnost, která mi byla nepřijemná. Zavádí mě do propastí mé duše a odkrývá je přede mnou. Tvrdí o pravdě, že má osvobozující moc. *Zůstanete-li v mém slovu, jste opravdu mými učedníky. Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými* (Jan 8,31n). Kdo před jeho pravdou utíká, toho začne pronásledovat strach, že ho pravda přece jen jednou dostihne a že druzí poznají, co